

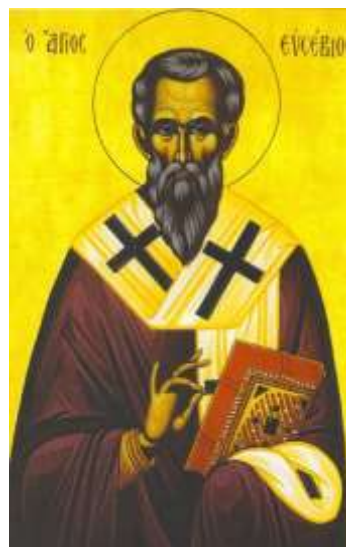
Ukrainian Orthodox Church of Canada
Українська Православна Церква в Канаді
L'Église orthodoxe ukrainienne du Canada

[Home Page](#) | [Listing of Articles](#)

**Священномученик Євсевій,
Єпископ Самосатський**

**St. Eusebius, Bishop of
Samosata**

**Saint Eusèbe, évêque de
Samosate**

Fr. Ihor Kutash - о. Ігор Куташ
ikutash@gmail.com

Священномученик Євсевій, Єпископ Самосатський

«Ти жив побожно, як Єпископ, та ходив шляхом Мучеництва.»
(Кондак)

На 5-го липня (відповідає 22-му червня на юліанському календарі) ми святкуємо пам'ять Священномученика, Єпископа відомого за його оборону навчання про Христа, яке висловив Перший Вселенський Собор, що відбувся в м. Нікеї (сьогодні це Ізнік в Туреччині) у 325 р. Його життя дало привід його колезі та другові Св. Григорію Богослову прославляти його такими словами: «стовп Церкви», «дар Божий» та «правило Віри».

Ми не знаємо ані дати ані місця, де народився Св. Євсевій. Він вперше появляється в історичних документах у 361 р., коли як Єпископ Самосатський (сьогодні це Самсат у Туреччині) він прийняв участь у висвяченню Св. Мелетія, як Патріарха Антіохійського. А

Мелетій, після відставки Св. Григорія Богослова, очолив Другий Вселенський Собор, що відбувся в Константинополі в 381 р.

Церква переходила складні часи. Існував гострий поділ поміж доволі сильними аріянами (що не признавали Божество Христа) і сповідниками Нікейського Православ'я. Аріяни спочатку підтримували Мелетія, вважаючи, що він до них приєднається. Коли він цього не зробив вони намагалися примусити Євсевія віддати їм документи Собору, який був обрано Мелетієм, щоб вони могли їх оголосити недійсними. Їх слухав цар Константій, який суворо наказав Владиці Євсевію, щоб він віддав документи, а то відітне йому праву руку. Євсевій простягнув обидві руки і сказав: «Утни їх обох! Декрета, який чітко доказує нечестивість аріян, я не віддам.» Його хоробрість перемогла. Він затримав і документи і свою праву руку.

Євсевія підпис знаходимо поруч 24-ох інших Владик на Соборі, що відбувся в Антіохії в 363 р. та звіщав Нікейську Віру. Таким чином він виправив помилки в навчанні про Христа двох попередників у його єпархії Самосатській: а саме Павла Самосатського (200-275), який визнавав Христа, як «чоловіка, що став Богом» а не, як «Бога, що став Чоловіком» і Св. Лукіяна Антіохійського ([Ось тут](#)), який народився в Самосаті близько 240 р., і помер Мучеником у 312 р., та дав Церкві багато дечого доброго й важливого, а разом з тим був високошанованим учителем Арія, якого навчання поширило єресь, що носить його ім'я.

Св. Євсевій безстрашно відмовлявся в послуху властям у справах, які могли б загрожувати Вірі Православній, але слухався їх, коли це не загрожувало Вірі, навіть тоді коли від такого послуху терпів невігоди та муку. Він був подорожував інкогніто, як вояк по Сирії та Палестині підчас гоніння Християн царем Юліаном Відступником, та відновлював пости Православних Єпископів та Священиків, яких були познімали аріяни, але коли імператор Валентій, що також був аріяном, наказав йому виселитись у Тракію, то він таки вибрався туди в ночі, щоб не було метушні поміж людьми, що його поважали. А тим, що виїхали по нього і просили його повернутися, він сказав, що він мусить слухатися властей.

Коли до престолу прибув цар Православний Ґраціян, то Євсевій так і повернувся і працював разом з Мелетієм, щоб утвердити Православ'я в імперії. Коли пробував він в аріяньському місті, що називалося Доліха (сьогодні йдуть розкопки на місці мізерних залишків його неподалік с. Дулук, 10 кілометрів на північний захід від м. Ґазіянтеп у південно-східній Туреччині), одна аріянка скинула на нього плитку з даху. Вона вдарила Владику в голову і від цього через декілька днів він і помер. Св. Євсевій попросив у жінки вина і закликав своїх послідовників не спричиняти їй жодної шкоди. Так наслідував Євсевій нашого Спасителя, коли помирав Він на Хресті за весь світ.

Тіло Святителя понесли в Самосату і там паства його й похоронила. Наступником на єпископському престолі став його племінник Антіох. І Православна Віра, яку сповідував Євсевій і словом і ділом далі процвітала в Самосаті століттями.

Місто, якого потім турки назвали Самсат, затопили в 1989 р., коли спорудили греблю Ататурка. Та побудували нове місто з тією ж назвою для населення, яке мусіло було перенестися, коли затопили старий Самсат. Воно зараз є столицею району, що носить цю ж назву, в турецькій області Адіяман.

Підсилені заступством і прикладом Св. Євсевія оновляймося і ми і стіймо рішучо у визнанні і словом і ділом Світла Христового, істинного Бога й істинного Чоловіка, в ночі сучасного секуляризму.

St. Eusebius, Bishop of Samosata

"You lived piously as a Bishop and trod the path of martyrdom."
(Kontakion)

On July 5 (which is June 22 on the Julian Calendar) we celebrate the memory of St. Eusebius of

Saint Eusèbe, évêque de Samosate

"Vous avez vécu pieusement comme un évêque et foulé le chemin du martyre." (Kontakion)

Le 5 juillet (qui est le 22 juin sur le calendrier julien), nous célébrons la mémoire de Saint Eusèbe de Samosate, Évêque

Samosata, a Bishop noted for his defence of the teaching on Christology proclaimed at the First Ecumenical Council held in Nicea (today Iznik in Turkey) in 325. His life gave his colleague and friend, St. Gregory the Theologian, the occasion to praise him as: "a pillar of the Church", "a gift of God" and "a rule of faith".

St. Eusebius' date or place of birth is not known. He first appears in historical records in 361, when, as Bishop of Samosata (today Samsat in Turkey), he was one of the consecrating Bishops of St. Meletius as Patriarch of Antioch. It was Meletius who, upon the resignation from the post by St. Gregory the Theologian, presided over the Second Ecumenical Council held in Constantinople in 381.

It was a hard time for the Church. There was a sharp division between the still-powerful Arians (who denied the divinity of Christ) and the confessors of Nicene Orthodoxy. Meletius was supported at first by the Arians, who thought he would join their faction. When he did not, they sought to get Eusebius to surrender the documents of

connu pour sa défense de l'enseignement sur la Christologie proclamée au Premier Concile Œcuménique convoqué à Nicée (Iznik aujourd'hui en Turquie) en 325. Sa vie a donné l'occasion à son collègue et ami, Saint Grégoire le Théologien de le féliciter comme: "un pilier de l'Église", "un don de Dieu» et «une règle de la foi".

Ni la date ni le lieu de naissance de Saint Eusèbe ne sont connus. Il apparaît d'abord dans les documents historiques en 361, lorsque, comme Évêque de Samosate (aujourd'hui Samsat en Turquie), il fut l'un des Évêques consacrant de Saint Méléce comme Patriarche d'Antioche. C'était Méléce qui, après la démission de Saint Grégoire le Théologien de son poste, a présidé le Concile œcuménique convoqué à Constantinople en 381.

Ce fut un moment difficile pour l'Église. Il y avait une division nette entre les toujours puissants ariens (qui niait la divinité du Christ) et les confesseurs de l'orthodoxie de Nicée. Les Ariens ont soutenu Méléce au début, car ils pensaient qu'il allait se joindre à leur faction. Quand il ne l'a pas fait, ils ont cherché à faire

the Synod which had elected Meletius, so that they could be declared invalid. They had the ear of the Emperor, Constantius, who sternly bade Bishop Eusebius to hand over the documents upon pain of having his right hand cut off. Eusebius stretched out both hands and said: "Strike them both off. The decree, which is a clear proof of Arian wickedness, I will not give up." His courage prevailed and he kept both the documents and his right hand.

Eusebius' signature appears alongside that of 24 other bishops at a Council held in Antioch in 363 proclaiming the Nicene faith. He thus corrected the Christological errors of two noted predecessors linked with his diocese of Samosata: Paul of Samosata (200-275) who viewed Christ as "man-become-God" rather than "God-become-man"; and St Lucian of Antioch ([Click here](#)), born in Samosata about 240, died as a martyr in 312, and contributed much that was good and important to the Church, but also was the revered teacher of Arius, whose teaching led to the spread of the heresy that bears his name.

St. Eusebius was fearless in refusing to obey the authorities in

Eusèbe remettre les documents du Synode qui avait élu Méléce, afin qu'ils puissent l'avoir déclaré invalide. Ils avaient l'oreille de l'empereur, Constance, qui ordonna sévèrement l'Évêque Eusèbe de remettre les documents sous peine d'avoir sa main droite coupée. Eusèbe étendit les deux mains et dit: "Coupez les deux à la fois. Ce décret, qui est une preuve claire de méchanceté des Ariens, je ne le remettrai jamais". Son courage a prévalu et il a gardé les deux, les documents et sa main droite.

La signature d'Eusèbe apparaît à côté de celle de 24 autres Évêques à un Concile convoqué à Antioche en 363 qui a proclamé la Foi de Nicée. Il a corrigé ainsi les erreurs christologiques de deux prédécesseurs notés liés à son Diocèse de Samosate: Paul de Samosate (200-275), qui a vu le Christ comme «l'homme-devenu-Dieu» plutôt que «Dieu devient Homme»; et Saint Lucien d'Antioche ([Cliquez ici](#)), né en Samosate environ 240, qui est mort en Martyr en 312, et qui a beaucoup contribué du bon et important pour l'Église, mais qui a aussi été l'enseignant vénéré d'Arius, dont l'enseignement conduit à la propagation de l'hérésie qui porte son nom.

matters which could compromise the Orthodox Faith, but also obedient in matters which did not, even when these orders caused him inconvenience and pain. He had traveled incognito as a soldier through Syria and Palestine during the persecution of Christians by Emperor Julian the Apostate, restoring Orthodox Bishops and Priests deposed by the Arians, but when Emperor Valens, also an Arian, ordered him banished to Thrace, he left by night to prevent turbulence among the people who esteemed him. To those who followed him and begged him to return he said that he had to obey the authorities.

With the ascent of Emperor Gratian of Orthodox Faith, Eusebius returned and worked together with Meletius to confirm Orthodoxy in the Empire. While he was in the Arian city of Dolikha (today its meagre remains are the site of excavations near the village of Duluk, 10 kilometres northwest of the city of Gaziantep in southeastern Turkey), an Arian woman threw a roof tile at him. It struck the Bishop's head and led to his death some time later. St. Eusebius asked the woman for some wine and urged his

Saint Eusèbe était intrépide en refusant d'obéir aux autorités sur des questions qui pourraient compromettre la Foi Orthodoxe, mais aussi obéissant dans des affaires qui ne l'ont pas, même quand ces ordres lui a causé gêne et la douleur. Il avait voyagé incognito comme un soldat à travers la Syrie et la Palestine pendant la persécution des Chrétiens par l'empereur Julien l'Apostat, en restaurant les Évêques et Prêtres orthodoxes déçus par les Ariens, mais lorsque l'empereur Valens, également un Arien, l'a ordonné banni à Thrace, il a quitté par la nuit pour éviter les turbulences parmi les gens qui l'estimait. À ceux qui le suivaient et le priaient de revenir, il a dit qu'il devait obéir aux autorités.

Avec l'ascension de l'empereur Gratien, de la Foi Orthodoxe, Eusèbe a retourné et a travaillé avec Méléce pour confirmer l'Orthodoxie dans l'Empire. Alors qu'il était dans la ville Arien Dolikha (aujourd'hui ses maigres restes sont le site de fouilles près du village Doulouk, à 10 km au nord-ouest de la ville de Gaziantep en Turquie du Sud), une femme Arienne a jeté une tuile à lui. Elle a frappé la tête de l'Évêque et a mené à sa mort

followers to do her no harm, thus imitating our Saviour as He hung, dying for the world, upon the Cross.

The Saint's body was taken to Samosata and buried by his flock. He was succeeded on the Episcopal throne by his nephew, Antiochus. The Orthodox Faith which Eusebius had upheld in word and deed, in orthopraxy as well as orthodoxy, continued to flourish in Samosata for centuries.

The town, later called Samsat by the Turks, was submerged in 1989 under the Atatürk dam, but a new town bearing the same name was erected for the population dislocated by that sinking. It is the capital of the district of the same name in the Turkish province of Adiyaman.

Fortified by the intercession and example of St. Eusebius, may we too be renewed and stand firm in our confession in word and deed of the Light of Christ, true God and true Man, in the night of secularist modernity.

quelque temps plus tard. Saint Eusèbe a demandé à la femme un peu de vin et a exhorté ses partisans de ne lui pas faire du mal, imitant ainsi notre Sauveur quand Il a été suspendu, mourant pour le monde, sur la Croix.

Le corps du Saint a été emmené à Samosate et enterré par son troupeau. Il a été succédé sur le trône Épiscopal par son neveu, Antioche. La Foi Orthodoxe qu'Eusèbe avait confirmé en parole et en acte, dans l'orthopraxie ainsi que l'orthodoxie, a continué à prospérer dans Samosate depuis des siècles.

La ville, appelée plus tard Samsat par les Turcs, a été submergé en 1989 sous le barrage Atatürk, mais une nouvelle ville portant le même nom a été érigée pour la population disloquée par ce naufrage. Elle est la capitale du district du même nom dans la province turque d'Adiyaman.

Fortifiés par l'intercession et l'exemple de Saint Eusèbe, pouvons nous aussi être renouvelés pour rester fermes dans notre confession en parole et en acte de la lumière du Christ, vrai Dieu et vrai Homme,

dans la nuit de la modernité
seculariste.